

TIJDSCHRIFT VAN DE NATIONALE RAAD

ORDE VAN GENEESHEREN

TRIMESTRIEEL TIJDSCHRIFT
SEPTEMBER 2012

NR. 138

INHOUDSTAFEL

IN MEMORIAM

1 Prof. dr. Gaston Verdonk

WOORD VOORAF

2 prof. dr. M. Deneyer, prof. dr. R. Kramp

BRIEF

4 van prof. dr. G. Rorive

CODE VAN GENEESKUNDIGE PLICHTENLEER

5 Wijziging van de artikelen 160, § 3, en 163, § 5, van de Code van geneeskundige plichtenleer

ADVIEZEN VAN DE NATIONALE RAAD

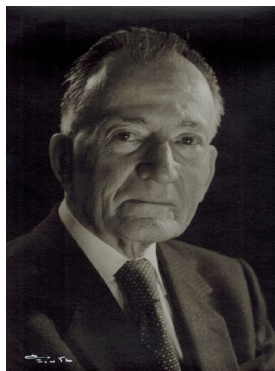
6 - Folder van de Christelijke Mutualiteit "Second-O tweede medisch advies"

- Verantwoord medisch gebruik van 3D-echografie
 - Acupunctuuropleiding bestemd voor kinesitherapeuten – Uitoefening van de acupunctuur door niet-artsen
 - Mogelijkheid voor een arts om een evaluatieprocedure betreffende rijgeschiktheid die begonnen werd door een andere arts verder te zetten en een beslissing te nemen
 - Verplichting voor de apotheker bij het afleveren van een voorschrift op stofnaam en bij het afleveren van een voorschrift van antibiotica en antimycotica
 - Bepalingen in verband met de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSE III voor de kosten van de dienstverlening door een medisch telesecretariaat
-

SAMENSTELLING VAN DE RADEN

- 12 Samenstelling van de Nationale Raad
- 13 Samenstelling van de provinciale raden
- 18 Samenstelling van de raden van beroep

Em. prof. dr. Gaston Verdonk (21 januari 1913 – 6 mei 2012)



Professor Gaston Verdonk, emeritus gewoon hoogleraar aan de faculteit geneeskunde en gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent, die geboren werd te Antwerpen op 21 januari 1913, is te Gent overleden op 6 mei 2012, enkele maanden voor zijn 100^{ste} verjaardag.

Hij was de echtgenoot van wijlen dokter Elza Devloo en was vader van 5 kinderen, 4 zonen en een dochter.

In 1938 behaalde hij met de grootste onderscheiding het diploma van doctor in de genees-, heel- en verloskunde aan de Gentse Universiteit. Hij specialiseerde zich in de inwendige geneeskunde en bracht een aantal studieverblijven door aan gerenommeerde universiteiten in de Verenigde Staten.

In 1944 werd hij geaggregeerde van het Hoger Onderwijs. Als professor heeft hij onafgebroken bijgedragen tot de opleiding van generaties studenten en assistenten aan de faculteit geneeskunde van de Gentse Universiteit. Zijn klinische en wetenschappelijke activiteiten werden hoog aangeslagen. Hij was auteur van zeer talrijke publicaties.

In België was hij een pionier van de diëtiëk en de geriatrie, die hij beide sterk tot ontwikkeling bracht. Hij was de oprichter van de eerste Hogeschool voor Diëtisten. Hij was eveneens één van de stichtende leden van de Belgische Vereniging voor Gerontologie & Geriatrie waarvan hij voorzitter was van 1975 tot 1977.

Sinds 1970 was hij titelvoerend lid van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde.

Professor Verdonk vervulde tevens verschillende bestuurlijke functies. Van 1972 tot 1978 was hij decaan van de Gentse Medische faculteit. Hij is voorzitter geweest van de Belgische Vereniging voor Inwendige Geneeskunde en van het Belgisch instituut voor Voeding. Hij is lid geweest van de Hoge Gezondheidsraad en van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek. Van 1970 tot 1996 was professor Verdonk benoemd effectief lid van de Nationale Raad van de Orde van geneesheren op voordracht van de Faculteit Geneeskunde van de Gentse Universiteit en van 1996 tot 2008 plaatsvervangend lid. Bij de Nationale Raad legde hij een grote werklust aan de dag en nam hij deel aan de werkzaamheden van talrijke commissies.

Professor Verdonk was ook zeer actief in de redactie van het Tijdschrift van de Nationale Raad van de Orde van geneesheren. De talrijke artikels waarmee hij de rubrieken "medische ethiek en deontologie" en "boekrecensies" stoffeerde, gaven blijk van een steeds genuanceerd denken en van een geëngageerde en vaak gepassioneerde analytische geest. Met een gedreven precisie besprak hij er thema's zoals : Europa tegen kanker met aanbevelingen voor een gezonde voeding, de medisch sociale benadering van het op rust gaan, de uitdagingen van de aids-epidemie voor de medische wetenschap, de ethische uitdagingen van de nieuwe technologieën. Zijn favoriete thema's bleven echter de ethische uitdagingen van de organisatie van de zorg van de lijdende mens bij het ouder worden en bij het naderende levenseinde.

De Nationale Raad, en in het bijzonder de redactieraad, wenst hulde te brengen aan professor Verdonk en zijn erkentelijkheid te betuigen voor zijn talrijke bijdragen, zowel aan de debatten in de Nationale Raad als aan de publicaties van het Tijdschrift van de Nationale Raad van de Orde van geneesheren.

De Nationale Raad deelt in de rouw van de familie Verdonk en biedt haar zijn oprechte deelneming aan.

Prof. dr. W. Michielsen

Eerst en vooral wenst de redactieraad van het Tijdschrift van de Nationale Raad de twee gewezen hoofdredacteuren, dokter Paul Beke en professor dr. Georges Rorive, van harte te danken voor het opmerkelijke werk dat zij verricht hebben, niet alleen als redacteuren maar tevens binnen de Nationale Raad in de plenaire vergaderingen en ook in de vergaderingen van verschillende commissies. Hun commentaar en advies was steeds pertinent en werd door iedereen op prijs gesteld.

Dokter Beke werd twee opeenvolgende keren aangeduid door de Provinciale Raad van Limburg en beëindigde in mei 2012 zijn tweede mandaat als gewoon lid van de Nationale Raad. Professor dr. Rorive was benoemd door de Koning op voordracht van de faculteit geneeskunde van de Universiteit van Luik en gaf er nu de voorkeur aan zijn mandaat stop te zetten om de redenen die hij verder in dit Tijdschrift uiteenzet.

De huidige redactieraad is van start gegaan op 15 september. Hij is samengesteld uit twee verantwoordelijke uitgevers, professor dr. W. Michiels en professor dr. J. Noterman, die hun mandaat voortzetten, en uit twee nieuwe hoofdredacteuren, professor dr. M. Deneyer en professor dr. R. Kramp, alsook uit twee leden van het administratieve personeel, mevrouw Ch. Anciaux en mevrouw K. Rohaert. De redactieraad zal het redactiewerk voortzetten in de geest van de voorgaande raad. De invoering van enkele nieuwe rubrieken wordt overwogen.

De Nationale Raad betreurt het overlijden van emeritus professor dr. Gaston Verdonk, die in mei gestorven is op 99-jarige leeftijd. Professor dr. Verdonk was arts, hoogleraar, onderzoeker en lid van de Academie voor Geneeskunde. Hij nam gedurende tal van jaren deel aan de werkzaamheden van de Nationale Raad, waarin hij benoemd was door de Koning op voordracht van de faculteit geneeskunde van de Universiteit van Gent. Hij was zeer begaan met de naleving van de geneeskundige plichtenleer en ethiek en drukte aldus zijn stempel op de adviezen van de Nationale Raad.

Tijdens het afgelopen trimester werkte de Nationale Raad aan een herziening van artikel 160 (de associaties), §3, eerste lid, en van artikel 163 (de professionele eenpersoonsvennootschap), § 5, van de Code van geneeskundige plichtenleer. De wijzigingen werden goedgekeurd in de vergaderingen van 2 en 30 juni 2012 en de aangepaste teksten zijn opgenomen in dit Tijdschrift.

Verschiedende adviezen die de Nationale Raad uitbracht tijdens de vergaderingen van 7 en 21 april, 2 juni en 14 juli worden hierna in het kort toegelicht.

De Nationale Raad bracht een belangrijk advies uit over een vraag met betrekking tot een folder van de "Christelijke Mutualiteiten" aangaande "*second opinion*". Dergelijk tweede medisch advies is voorzien in het kader van een aanvullende hospitalisatieverzekering. Met het oog hierop overweegt dit ziekenfonds een samenwerking met artsen-specialisten die verbonden zijn aan de Universitaire Ziekenhuizen van de KU Leuven en hun netwerk. De Nationale Raad heeft verschillende deontologische bezwaren geuit tegen een dergelijke samenwerking. Hij onderstreepte daarbij dat een daadwerkelijk arts-patiëntcontact ontbreekt en dat het recht op vrije keuze van de arts door de patiënt in het gedrang komt. Voorts wees hij erop dat de collegialiteit mogelijks geschaad wordt, met name door bepaalde vermeldingen in de door dit ziekenfonds verspreide folder. Op deze wijze bestaat het risico dat de behandelende artsen van de patiënt (huisarts en/of specialist) worden uitgespeeld tegen andere specialisten. Tot besluit meent de Nationale Raad dat het initiatief sterk neigt naar ongeoorloofde reclame en mededinging en dat het zeker niet de aangewezen manier is om een "second opinion" te organiseren.

Een provinciale raad verzocht de Nationale Raad om advies aangaande het voorstel van bepaalde medische centra die aan zwangere moeders 3D-echografieën van hun kind voorstellen. Ofschoon de Nationale Raad erkent dat deze techniek bepaalde diagnosevoordelen kan hebben bij bepaalde indicaties in de verloskunde of de gynaecologie, wijst hij erop dat het niet de bedoeling is dat deze techniek de bidimensionele echografie, waarvan het Riziv drie onderzoeken tijdens de zwangerschap terugbetaalt, gaat verdringen. De Nationale Raad herinnert in dit verband aan artikel 36 van de Code van geneeskundige plichtenleer, waarin inzake voorschrijfgedrag de door iedere arts te respecteren grenzen worden getrokken. Tot slot waarschuwt de Nationale Raad ook voor intra-uteriene fotoreportages die aangeboden worden door niet-medici.

De Nationale Raad werd door de Belgische vereniging van geneesheren-acupuncturisten gecontacteerd in verband met een acupunctuuropleiding bestemd voor kinesitherapeuten en de uitoefening van de acupunctuur door beoefenaars die geen houder zijn van een diploma van doctor in de ge-

neeskunde. De Nationale Raad bevestigde zijn standpunt aangaande de niet-conventionele praktijken (brief van 24 september 1997 aan de minister van Volksgezondheid) en herinnerde eraan dat recente adviezen, zowel van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde als van het KCE, aantonen dat er geen enkel bewijs of wetenschappelijke grondslag bestaat die het mogelijk maakt de doeltreffendheid van de niet-conventionele praktijken aan te tonen.

Aan de Nationale Raad werd de vraag voorgelegd of een arts een rij(on)geschiktheidsattest mag ondertekenen in plaats van een langdurig afwezige arts die belast is met het evaluatiedossier en wiens beslissing afhangt van de resultaten van biologische onderzoeken. De Nationale Raad stelt dat het in strijd is met de geneeskundige plichtenleer en met de wetgeving dat een arts-deskundige een beslissing neemt zonder de volledige opdracht vervuld te hebben die aan deze beslissing moet voorafgaan. Er wordt beklemtoond dat elke overdracht van taken strijdig is met het artikel 124 van de Code van geneeskundige plichtenleer en dat, indien de arts-deskundige door langdurende verhindering de evaluatie niet kan beëindigen, de gehele procedure toegewezen mag worden aan een andere arts. Indien de evaluatie tevens een psychologisch onderzoek omvat, mag de arts-deskundige tijdens de afwezigheid van de psycholoog het attest ondertekenen voor zover hij vooraf kennis genomen heeft van de beslissing van deze laatste.

De Nationale Raad werd eveneens om advies verzocht aangaande twee regeringsmaatregelen die de apotheker ertoe verplichten, enerzijds, een voorgeschreven geneesmiddel te vervangen door 'een minder duur geneesmiddel' en, anderzijds, het goedkoopste geneesmiddel af te leveren voor de voorschriften van antibiotica en antimycotica. Hoewel de Nationale Raad meent dat de eerste maatregel "een inmenging betekent in de therapeutische relatie tussen de arts en de patiënt en een hinderpaal vormt voor de vrije keuze door de arts en door de patiënt van een bepaalde medicatie", beklemtoont hij dat het noodzakelijk is voor de arts "het evenwicht te bewaren tussen de therapeutische vrijheid en de plicht de openbare middelen te eerbiedigen en te behoeden". Voorts merkt hij op dat het nodig is de artsen adequaat te informeren. In verband met de tweede regeringsmaatregel betreffende de substitutie van antibiotica of antimycotica in bijzondere omstandigheden (acute aandoeningen), neemt de Nationale Raad er nota van dat de arts-voorschrijver therapeutisch bezwaar kan aantekenen tegen de substitutie, zodat deze tweede regeringsmaatregel volgens hem niet stuit op deontologische hinderpalen.

Tot slot wordt de Nationale Raad ondervraagd over de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSE III voor de kosten van een medisch telesecretariaat. In dit verband wijst hij erop dat het koninklijk besluit van 23 maart 2012 aan de Nationale commissie geneesheren-ziekenfondsen de mogelijkheid toekent om de secretariaten aan te duiden die aan de doestellingen van dit besluit kunnen beantwoorden. De Nationale Raad zal er op zijn beurt op toezien dat de deontologische regels op dit gebied nageleefd worden.

prof. dr. Michel Deneyer,
hoofddirecteur

prof. dr. Ronald Kramp,
hoofddirecteur

BRIEF VAN PROF. GEORGES RORIVE,
Gewezen hoofdredacteur van het Officieel Tijdschrift van de Nationale Raad

Tijdens de vergadering van de nationale Raad van 14 juli 2012 heb ik aan de Nationale Raad mijn ontslag aangekondigd als benoemd lid voorgedragen door de faculteit geneeskunde van de universiteit van Luik.

Ik denk dat het nuttig is te verduidelijken dat mijn vraag gemotiveerd is door mijn leeftijd, 75 jaar deze herfst, en door enkele recent opgedoken gezondheidsproblemen, gelukkig zonder veel erg maar voldoende om me eraan te herinneren dat ik noch onkwetsbaar, noch onsterfelijk ben. Zoals vele artsen had ik de neiging te denken dat ziekte alleen anderen overkomt, wat misschien verklaart dat de meesten geen huisarts hebben. Aangezien ik me niet langer in staat acht om de opdracht die de faculteit me toevertrouwd heeft optimaal te vervullen en ik een maximum aan tijd wil besteden aan mijn familie, heb ik beslist plaats te ruimen voor jongere collega's. Bovendien, omdat ik reeds sedert verschillende jaren elke klinische activiteit stopgezet heb, voel ik me meer en meer, indien niet oneens, dan toch niet helemaal op één lijn met bepaalde kwesties die onlangs besproken werden door de Nationale Raad, bijvoorbeeld de problematiek van de organisatie van de wachtdienst zowel in de huisartsgeneeskunde als in het ziekenhuismilieu, de erkenning van de zogenaamde niet-conventionele praktijken, de beperking van de werktijd, de adviesaanvragen in verband met artikel 79 van de Code van geneeskundige plichtenleer om maar de laatste te noemen. We moeten erkennen dat tijdens de 10 jaar dat ik deelnam aan de werkzaamheden van de Nationale Raad verschillende wetten bepaalde aspecten van de medische praktijk gewijzigd hebben. Laten we, zonder exhaustief te zijn, de wetten citeren betreffende de niet-conventionele praktijken, de beperking van de werktijd, de wetten betreffende euthanasie en palliatieve zorg, de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon, deze betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg en vooral de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt. Deze verschillende wetten en vooral de laatst geciteerde, hebben de diepgaande wijziging van de arts-patiëntrelatie bevestigd. Deze evolueerde van een verticale relatie die vaak als paternalistisch bestempeld werd naar een horizontale relatie die een samenwerking van de twee partners inhoudt. Deze bepalingen hebben aanleiding gegeven tot interessante discussies in de Nationale Raad en interpretatieve adviezen. In tegenstelling met de ethiek kan de deontologie niet in tegenspraak zijn met de wet.

Op bepaalde punten heeft de Nationale Raad het echter nuttig geacht voorbehoud te maken, bijvoorbeeld over het dwingende karakter van de voorafgaande wilsverklaring in verband met de beperking van de zorg of nog inzake de toegang tot het medisch dossier na het overlijden van de patiënt. Ter gelegenheid van deze discussies heb ik de deskundigheid en de morele en intellectuele kwaliteiten van de leden van de Nationale Raad op prijs gesteld en hun streven om in ons land een kwaliteitsgeneeskunde en een menselijke praktijk zowel voor de patiënt als voor de arts te handhaven. Ik houd uitstekende herinneringen over aan deze discussies en het enige waarvan ik misschien spijt heb is dat de wetgever geen gevolg gegeven heeft aan het voorstel van de Nationale Raad inzake de hervorming van de Orde.

De laatste zes jaar, sinds nummer 113 van september 2006, heb ik, samen met Paul Beke, de taak van hoofdredacteur van het Tijdschrift vervuld. Ook dit tijdschrift werd gedurende deze periode grondig gewijzigd. In 2008 vormden de kostprijs en in het bijzonder de verzendingskosten de belangrijkste begrotingspost van de Nationale Raad na de personeelskosten. Volgens verschillende peilingen was de impact ervan trouwens gering. Er werd in december 2008 dan ook beslist de uitdaging van de moderniteit aan te gaan door de gedrukte versie af te schaffen en te vervangen door een elektronisch tijdschrift geïntegreerd in de nieuwe website van de Orde van geneeesheren. Dankzij deze transformatie kon niet alleen heel wat geld uitgespaard worden, maar kunnen de adviezen van de Nationale Raad al meegedeeld worden in de week volgend op de vergadering en kunnen de adviezen die toegankelijk zijn voor het publiek gescheiden worden van die voorbehouden aan het artsenkorps. Deze laatste bevinden zich in een beveiligd gedeelte van de site waartoe iedere arts zich via zijn eigen paswoord toegang kan verschaffen.

Op deze gedaanteverwisseling is niet veel reactie gekomen. Op een enquête die uitgevoerd werd in de Franstalige Provinciale Raad van Brabant en in de Provinciale Raad van Luik kwamen slechts enkele tientallen antwoorden. De site wordt daarentegen veel vaker bezocht. Temeer daar een algoritme waarmee de adviezen opgezocht kunnen worden aan de hand van sleutelwoorden de selectieve raadpleging van de informatie doorheen alle tijdschriften heel wat vergemakkelijkt heeft.

Paul Beke en ikzelf geven de fakkel door aan anderen om ervoor te zorgen dat de adviezen van de Nationale Raad zo goed mogelijk verspreid worden en dat de geneeskundige plichtenleer aangepast wordt aan de actualiteit en in harmonie gehouden wordt met de evolutie van de maatschappij en van het beroep. Ik ben ervan overtuigd dat onze opvolgers zullen instaan voor een doeltreffende aflossing, met misschien andere prioriteiten maar wel met dezelfde doelstellingen.

Ik wens hun veel geluk.

Wijziging van de artikelen 160, § 3, en 163, § 5, van de Code van geneeskundige plichtenleer

(02/06/2012 – 30/06/2012)

AANGEPASTE TEKST VAN DE ARTIKELEN 160, § 3, EN 163, § 5, VAN DE CODE VAN GENEESKUNDIGE PLICHTENLEER :

Artikel 160 (30 juni 2012)

§ 3. In afwijking van artikel 159, § 3, kunnen associaties ook aangegaan worden tussen artsen, professionele artsenvennootschappen en vzw's van artsen.

Bij een volledige, partiële of kostenassociatie kan uitdrukkelijk worden bepaald dat het de leden verboden is een vennootschap met rechtspersoonlijkheid op te richten om in hun plaats deel uit te maken van de associatie.

Artikel 163 (2 juni 2012)

§5. De eenpersoonsvennootschap kan zoals elke individuele arts toetreden tot een in dit hoofdstuk voorziene (kosten)associatie, een middelenvennootschap of een vzw, en dit met toepassing van respectievelijk de artikelen 160, 164 en 165. De vennoot stelt zijn provinciale raad daarvan in kennis en legt de nodige stukken ter goedkeuring voor.

VERGADERINGEN VAN DE NATIONALE RAAD VAN 7 EN 21 APRIL, 2 JUNI EN 14 JULI 2012

- Folder van de Christelijke Mutualiteit “Second-O tweede medisch advies” (07/04/2012)
- Verantwoord medisch gebruik van 3D-echografie (21/04/2012)
- Acupunctuuropleiding bestemd voor kinesitherapeuten – Uitoefening van de acupunctuur door niet-artsen (02/06/2012)
- Mogelijkheid voor een arts om een evaluatieprocedure betreffende rijgeschiktheid die begonnen werd door een andere arts verder te zetten en een beslissing te nemen (14/07/2012)
- Verplichting voor de apotheker bij het afleveren van een voorschrift op stofnaam en bij het afleveren van een voorschrift van antibiotica en antimycotica (14/07/2012)
- Bepalingen in verband met de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSE III voor de kosten van de dienstverlening door een medisch telesecretariaat (14/07/2012)

Voor de wetteksten zie : www.juridat.be / www.just.fgov.be

Folder van de Christelijke Mutualiteit “Second-O tweede medisch advies” (07/04/2012)

TREFWOORDEN :

Collegialiteit – Keuze (Vrije artsen-) – Second opinion – Verzekeringen van de patiënt

DOCUMENTNAAM :

a138004n

Aan de Nationale Raad wordt een vraag gesteld betreffende een folder van de Christelijke Mutualiteit “Second-O tweede medisch advies”.

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

In zijn vergadering van 7 april 2012 besprak de Nationale Raad van de Orde van geneesheren het initiatief van de Christelijke Mutualiteiten (CM) waarbij men in het kader van een aanvullende hospitalisatieverzekering een samenwerking ontwikkelt met het Universitair Ziekenhuis Leuven en zijn netwerk met het oog op het verlenen van een tweede medisch advies of “second opinion” en dit op eenvoudig verzoek van de betrokken patiënt. Het tweede advies wordt verstrekt door artsen-specialisten met bijzondere deskundigheid, die verbonden zijn aan de Universitaire Ziekenhuizen van de KU Leuven en hun netwerk. Het advies is gebaseerd op bestaande medische informatie.

Het vragen van een tweede mening behoort sedert lang tot de mogelijkheden waarover een behandelende arts en zijn/haar patiënt beschikt om een diagnose al dan niet te bevestigen en een zowel aangepaste als efficiënte behandeling te vinden. Meestal gebeurt dit door contacten tussen artsen, maar het kan ook gebeuren door verwijzing van de patiënt naar een collega, ofwel op initiatief van de arts, ofwel op voorstel van de patiënt.

De Nationale Raad is van mening dat dit samenwerkingsproject tussen CM en UZ Leuven voor CM leden aangesloten bij het CM-Hospitalisatieplan, op de volgende deontologische bezwaren stuit:

- Het ontbreken van een daadwerkelijk arts-patiëntcontact

De Nationale Raad heeft altijd de nadruk gelegd op het belang van een effectieve ontmoeting tussen de arts en de patiënt. Dit is de conditio sine qua non om de anamnese en het klinisch onderzoek kwaliteitsvol te kunnen integreren in de diagnosestelling en een arts-patiëntdialoog die het vertrouwenscontract bezegelt tot stand te brengen. De Nationale Raad stelt de toegevoegde waarde van het in het kader van dit project verstrekte advies ernstig in vraag.

- Het recht op vrije keuze van de arts door de patiënt komt in het gedrang. Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds het recht van de patiënt, eventueel tegen betaling, tot het krijgen van kopie van de gegevens die over hem worden bijgehouden en anderzijds de plicht van de artsen om in het belang van de patiënt onderling gegevens uit te wisselen (artt. 6 en 9, wet betreffende de rechten van de patiënt).

- Het potentieel schaden van de collegialiteit.

De folder verspreid door de CM vermeldt: *“dit advies krijgt u van geneesheren-specialisten die tot de top van hun vakgebied behoren”* en *“u krijgt advies van onafhankelijke topspecialisten in hun vakgebied, gekozen op basis van hun expertise met betrekking tot uw aandoening”*.

Deze formulering komt negatief over voor de behandelende huisarts en/of specialist, die zich gewetensvol inzetten voor zijn/haar patiënt en die ook over de nodige vakbekwaamheid beschikken.

Bovendien meent de Nationale Raad dat dit sterk neigt naar ongeoorloofde reclame en mededinging.

Verder vermeldt de CM-folder *“second-O’ werkt onafhankelijk t.o.v. uw behandelende artsen”*.

De Nationale Raad vreest voor de collegialiteit in een gezondheidssysteem waarin patiënten artsen tegen elkaar kunnen uitspelen.

Om deze redenen meent de Nationale Raad dat de betreffende samenwerking niet de aangewezen manier is om een “second opinion” te organiseren.

7

Verantwoord medisch gebruik van 3D-echografie

(21/04/2012)

TREFWOORDEN :

Radiografie – Zwangerschap

DOCUMENTNAAM :

a138009n

Een provinciale raad vraagt het advies van de Nationale Raad betreffende bepaalde medische centra die aan zwangere moeders 3D-echografieën van hun kind voorstellen.

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

In zijn vergadering van 21 april 2012 besprak de Nationale Raad van de Orde van geneesheren een vraag betreffende het verantwoord gebruik van de 3D-echografie.

Het is niet in de eerste plaats aan de Nationale Raad om de medisch verantwoorde plaats van een overigens snel evoluerende beeldvormende techniek zoals 3D-echografie te definiëren. Experts kregen trouwens deze opdracht al van de overheid, maar hun conclusies zijn momenteel nog niet gepubliceerd.

Los daarvan bestaat er in de medische wereld van de beeldvorming een zekere consensus dat de 3D-echografie in de gynaecologie een meerwaarde kan bieden bij de diagnose van uteriene malformaties en bij de exacte lokalisatie van een intra-uterien apparaat. Dit is eveneens het geval in de verloskunde bij de beoordeling van het foetale gelaat, gehemelte, skelet en centrale zenuwstelsel en bij neurale buisdefecten, in de fertiliteitskliniek bij de automatische follikelmeting en ten slotte in de urogynaecologie bij de evaluatie van de bekkenbodem. De Nationale Raad vestigt de aandacht op artikel 36 van de Code van geneeskundige plichtenleer, dat als volgt luidt :

“De geneesheer beschikt over de diagnostische en therapeutische vrijheid.

a. Hij zal niettemin vermijden onnodig dure onderzoeken en behandelingen voor te schrijven of overbodige verstrekkingen te verrichten.

b. Hij zal eveneens vermijden behandelingen of geneesmiddelen voor te schrijven op eenvoudig verzoek van de patiënt, zonder dat diens toestand dit medisch rechtvaardigt.”

Het risico is niet denkbeeldig dat de 3 (en 4) D-echografie de “gewone” bidimensionele “affectieve” echografie of “pretechografie” gaat verdringen. Tijdens een zwangerschap worden momenteel door het Riziv drie echografieën terugbetaald. Bijkomende onderzoeken dienen medisch verantwoord te worden, of zijn ten laste van de patiënte (die er vaak om vraagt; vele zwangere vrouwen krijgen meer dan drie echografieën).

Op vele plaatsen bieden echter ook niet-medici (bv. fotografen, ex-vertegenwoordigers van firma's die beeldvormende apparatuur verdelen, vroedvrouwen) intra-uteriene fotoreportages aan, om medico-legale redenen uiteraard expliciet buiten een diagnostische en therapeutische context, en dit vaak tegen lucratieve prijzen. De

Nationale Raad kan dit dan misschien wel betreuren, maar als ze niemand schaden zijn de mensen in de regel vrij te doen wat ze willen.

Echografie heeft, binnen de huidige klinische toepassingen, de naam relatief veilig te zijn naar het embryo en de foetus toe, maar dit moet waar blijven wanneer men, alsmear vroeger en veelvuldiger, voortdurend hogere energieën gaat gebruiken en dit ook voor niet- medische doelstellingen.

Acupunctuuropleiding bestemd voor kinesitherapeuten – Uitoefening van de acupunctuur door niet-artsen (02/06/2012)

TREFWOORDEN :

Acupunctuur – Alternatieve geneeswijzen

DOCUMENTNAAM :

a138013n

Eind oktober 2011 en begin januari 2012 contacteert de Beroepsvereniging van de Geneesheren Acupuncturisten van België de Nationale Raad over

1- het plan van een van zijn collega's om een acupunctuuronderricht op te starten bestemd voor kinesitherapeuten;

2- Het voorstellen van een tekst door de verenigingen ABADIC, BAF en EUFOM betreffende de uitoefening van de acupunctuur door beoefenaars die geen houder zijn van een diploma van doctor in de geneeskunde, naar aanleiding van de 2de bijeenkomst van de kamer voor acupunctuur in het kader van de wet Colla.

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

In zijn vergadering van 2 juni 2012 heeft de Nationale Raad van de Orde van geneesheren uw brieven betreffende de uitoefening van de acupunctuur onderzocht.

Wat de historiek betreft, herinnert de Nationale Raad aan zijn brief van 24 september 1997 aan de minister van Volksgezondheid, aangaande de niet-conventionele praktijken (1). In deze brief beklemtoont de Nationale Raad dat de globale behandeling van de patiënt absoluut vergt dat een diagnose wordt gesteld vóór elke therapeutische aanpak en dat op grond van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen alleen de arts hiertoe bevoegd is.

Bovendien blijkt uit recente adviezen, zowel van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde (28 mei 2011 (2)) als van het KCE (27 april 2011 (3)), dat er geen enkel bewijs of wetenschappelijke grondslag bestaat die het mogelijk maakt de doeltreffendheid van de niet-conventionele praktijken aan te tonen of zelfs te hopen aan te tonen.

1. <http://www.ordomedic.be/nl/adviezen/advies/niet-conventionele-geneeswijzen>

2. <http://www.amb.be/avis%20PNC%20mai%202011.htm>

3 <https://kce.fgov.be/nl/press-release/acupunctuur-houdt-het-steek>

Mogelijkheid voor een arts om een evaluatieprocedure betreffende rijgeschiktheid die begonnen werd door een andere arts verder te zetten en een beslissing te nemen (14/07/2012)

TREFWOORDEN :

Rijbewijs

DOCUMENTNAAM :

a138020n

Aan de Nationale Raad wordt een vraag gesteld in het kader van de rijgeschiktheidsevaluatie na een vervallenverklaring van het recht tot sturen, over de mogelijkheid voor een arts om een evaluatieprocedure die begonnen werd door een andere arts verder te zetten en een beslissing te nemen.

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

De Nationale Raad van de Orde van geneesheren heeft uw e-mail van 3 juli 2012 waarin u hem, in het kader van de rijgeschiktheidsevaluatie, vraagt of een arts een (on)geschiktheidsattest mag ondertekenen gedurende

de afwezigheid van de arts die belast is met het dossier, goed ontvangen.

U gaat ervan uit dat de arts die belast is met het dossier zijn beslissing doet afhangen van de resultaten van een biologisch onderzoek. Deze laatste worden afgeleverd terwijl de arts die ze aanvroeg voor verschillende weken met verlof is. Deze afwezigheid vertraagt het nemen van de beslissing ten nadele van de betrokken persoon. Deze hypothese veronderstelt dat de betrokken arts niet kan worden bereikt om zelf te beslissen en te ondertekenen.

De Nationale Raad formuleert de volgende opmerkingen.

1° Het ondertekenen van een beslissing van (on)geschiktheid voor het besturen van een voertuig stelt de auteur ervan verantwoordelijk.

Deze beslissing is het gevolg van medische conclusies van de arts, genomen volgens zijn geweten en tijdens het onafhankelijk uitoefenen van zijn opdracht (artikels 119 tot 122 van de Code van geneeskundige plichtenleer).

De wetgeving bepaalt de inhoud en de methode van het medisch onderzoek (punt B. van bijlage 14 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs) dat aan de arts deskundige moet toelaten te besluiten tot de (on)geschiktheid. Dit onderzoek bevat onder meer een grondig medisch onderzoek.

Het is dan ook in strijd met de geneeskundige plichtenleer en met de wetgeving dat een arts een beslissing van (on)geschiktheid neemt zonder de volledige opdracht vervuld te hebben die aan deze beslissing moet voorafgaan.

2° U vraagt aan de Nationale Raad of een arts de beslissing mag ondertekenen in naam van de arts die belast is met het dossier, op basis van een volmacht die deze laatste hem zou gegeven hebben.

Op het moment dat de arts belast met het dossier de volmacht geeft, heeft hij nog geen beslissing genomen over de (on)geschiktheid aangezien hij nog niet beschikt over de resultaten van het biologische onderzoek.

Dergelijke volmacht heeft dus niet tot doel de arts ermee te belasten een beslissing te ondertekenen; hij beoogt de arts op te dragen een beslissing te nemen bepaald door de arts titularis van het dossier in functie van de resultaten van het biologische onderzoek.

De volmacht om besluiten te formuleren op basis van bijkomende onderzoeken is niet in overeenstemming met artikel 124 van de Code van geneeskundige plichtenleer dat bepaalt :

Wanneer deze geneesheren (meer bepaald zij die belast zijn met het onderzoek naar de fysieke of mentale (on)geschiktheid van een persoon) menen een diagnose te moeten stellen of een prognose te moeten maken, mogen zij slechts besluiten formuleren nadat zij de patiënt hebben gezien en persoonlijk hebben ondervraagd, zelfs indien zij gespecialiseerde onderzoeken hebben laten uitvoeren of over elementen beschikken die hen door andere geneesheren werden medegedeeld.

Indien de evaluatie van de (on)geschiktheid tijdens een beletselsperiode van de met het dossier belaste arts valt, mag de gehele evaluatieprocedure aan een andere arts toegewezen worden in de omstandigheden bepaald door het voornoemde koninklijk besluit van 23 maart 1998.

3° U vraagt eveneens aan de Nationale Raad of een arts een attest van (on)geschiktheid mag ondertekenen in afwezigheid van de psycholoog, wanneer de onderzochte persoon een psychologisch en een medisch onderzoek ondergaan heeft.

Punt C van bijlage 14 van het voornoemde koninklijk besluit van 23 maart 1998 stelt de hypothese waarbij de betrokkene zowel een medisch als een psychologisch onderzoek dient te ondergaan. Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat in dat geval de arts de eindbeslissing neemt op basis van zowel zijn beslissing als die van de psycholoog.

Tijdens de afwezigheid van de psycholoog kan de arts dus de beslissing ondertekenen voor zover hij vooraf kennis heeft genomen van de beslissing van deze laatste.

Verplichting voor de apotheker bij het afleveren van een voorschrift op stofnaam en bij het afleveren van een voorschrift van antibiotica en antimycotica

(14/07/2012)

TREFWOORDEN :

Diagnostische en therapeutische vrijheid – Geneesmiddelen – Voorschriften

DOCUMENTNAAM :

a138021n

In het kader van de begrotingscontrole werden er begin 2012 twee regeringsmaatregelen getroffen :

1- *De verplichting voor de apotheker één van de goedkoopste geneesmiddelen af te leveren bij het uitvoeren van een voorschrift op stofnaam (VOS).*

2- *Het afleveren van het goedkoopste geneesmiddel voor de voorschriften van antibiotica en antimycotica, maatregel die gepaard gaat met een mogelijkheid tot therapeutisch bezwaar van de voorschrijvende arts.*

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

In zijn vergadering van 14 juli 2012 heeft de Nationale Raad van de Orde van geneesheren uw brief van 14 december 2011 bestudeerd betreffende de substitutie door een 'minder duur' geneesmiddel van een door zijn behandelende arts voorgeschreven geneesmiddel.

In het kader van de begrotingscontrole werden er begin 2012 twee regeringsmaatregelen getroffen :
(1) De verplichting voor de apotheker één van de goedkoopste geneesmiddelen af te leveren bij het uitvoeren van een voorschrift op stofnaam (VOS).
(2° Het afleveren van het goedkoopste geneesmiddel voor de voorschriften van antibiotica en antimycotica, maatregel die gepaard gaat met een mogelijkheid tot therapeutisch bezwaar van de voorschrijvende arts.

1. Wat de eerste maatregel betreft :

Sinds 1 april 2012 is de apotheker bij een VOS verplicht een geneesmiddel te kiezen uit de groep van de "goedkoopste geneesmiddelen".

Het is het Riziv dat de "goedkoopste" specialiteiten bepaalt voor elke groep farmaceutische specialiteiten. Hier-voor gebruikt men een index berekend op basis van de kostprijs per eenheid of de vergoedingsbasis gedeeld door het aantal verpakkingseenheden. Binnen elke groepering worden de specialiteiten waarvan de "index" niet meer dan 5 % hoger is dan de laagste index beschouwd als de "goedkoopste" geneesmiddelen".

Indien geen enkel geneesmiddel van de groep van de goedkoopste beantwoordt aan het voorschrift, dient de apotheker een bepaalde beslissingsboom te volgen.

Het gaat dus om louter economische en logistieke criteria die de apotheker moet toepassen met het doel te besparen.

Stelt deze procedure de therapeutische vrijheid in gevaar ?

De Nationale Raad heeft op 11 december 1993 een advies uitgebracht op het ogenblik dat de wetgever voor de eerste keer het concept van geneesmiddelen substitutie introduceerde (artikel 34 van de wet van 6 augustus 1993 houdende sociale en diverse bepalingen). De huidige maatregel breidt dit concept in zekere mate uit tot de VOS.

De Nationale Raad was toen van mening dat om een substitutie uit te voeren met eerbiediging van de Code van geneeskundige plichtenleer, de apotheker de voorschrijvende arts zou moeten contacteren en hem zijn substitutievoorstel doen.

Vanaf het moment dat een bepaalde voorgeschreven medicatie vervangen of gewijzigd wordt – zelfs als het gaat om een analoog en/of soortgelijk product – door een derde, om zuiver budgettaire redenen, betekent dit een inmenging in de therapeutische relatie tussen de arts en de patiënt en een hinderpaal voor de vrije keuze door de arts en door de patiënt van een bepaalde medicatie.

Om het evenwicht te bewaren tussen de therapeutische vrijheid van de arts en zijn plicht de openbare middelen te eerbiedigen en te behoeden is het nodig de artsen adequate informatie te geven.

De in voege gestelde regels zijn complex. Ze worden nader bepaald in het document "Afleveren van het goedkoopste geneesmiddel" opgesteld door het Riziv en aan alle artsen op 12 juli 2012 toegezonden.

2. Wat de tweede maatregel betreft :

Artikel 11 van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, zoals gewijzigd door artikel 10 van de wet van 17 februari 2012 houdende diverse dringende bepalingen inzake gezondheid, voert, in bijzondere omstandigheden, een mogelijkheid in voor de apotheker een specialiteit te vervangen.

De Nationale Raad stelt vast dat voornoemde bepaling van toepassing is op een zeer specifieke situatie aangezien ze slechts de antibiotica en de antimycotica voorgeschreven voor acute behandelingen betreffen. Ze geeft dus niet de mogelijkheid een behandeling die reeds aan de gang is te vervangen.

"De apotheker mag de voorgeschreven farmaceutische specialiteit substitueren door een ander geneesmiddel met eenzelfde werkzaam bestanddeel of combinatie van actieve bestanddelen, eenzelfde sterkte, eenzelfde toedieningsweg en eenzelfde toedieningsfrequentie, op voorwaarde dat de prijs lager is en de voorschrijver hier geen therapeutisch bezwaar heeft tegen aangetekend", aldus dit artikel.

Het feit dat deze therapeutische bezwaren enkel in het medisch dossier van de patiënt moeten worden vermeld beschermt het beroepsgeheim.

De wetgever heeft eveneens bepaald dat de substitutie niet mag gebeuren indien de voorschrijver een allergie voor een hulpstof of voor elk ander bestanddeel van het geneesmiddel vermeldt.

In deze specifieke omstandigheden stuit de substitutie, vereist door imperatieven van nationale bezuiniging, niet

op deontologische hinderpalen.

In zijn versie gewijzigd door artikel 10 van de wet van 17 februari 2012 laat artikel 11 van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 de Koning toe, bij een besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad, na advies van de Commissie voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik, en de Nationale Commissie geneesheren-ziekenfondsen, de substitutie geheel of gedeeltelijk van toepassing te verklaren op andere therapeutische klassen van geneesmiddelen en hier eventueel nadere regels aan te verbinden.

De Nationale Raad zal oplettend zijn en de eventuele uitbreidingen van dit substitutierecht aandachtig bestuderen, in het bijzonder wat de aspecten betreft in verband met de continuïteit van de zorg en de eerbiediging van de doelstellingen van de voorschrijver en dus van de therapeutische vrijheid.

Bepalingen in verband met de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSEO III voor de kosten van de dienstverlening door een medisch telesecretariaat
(14/07/2012)

TREFWOORDEN :
Beroepsgeheim – Medisch telesecretariaat
DOCUMENTNAAM :
a138022n

Aan de Nationale Raad wordt een vraag voorgelegd aangaande de bepalingen verbonden met de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSEO III voor de kosten van de dienstverlening door een medisch telesecretariaat.

ADVIES VAN DE NATIONALE RAAD :

In zijn vergadering van 14 juli 2012 heeft de Nationale Raad van de Orde van geneesheren uw e-mail van 4 april 2012 onderzocht die vier vragen bevat aangaande de bepalingen verbonden aan de financiële tegemoetkoming door het Fonds IMPULSEO III voor de kosten van de dienstverlening door een medisch telesecretariaat.

Artikel 14 van het koninklijk besluit van 23 maart 2012 tot oprichting van een Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde en tot vaststelling van de werkingsregels ervan kent aan de Nationale commissie geneesheren-ziekenfondsen de mogelijkheid toe om de secretariaten te bepalen die aan de doelstellingen van dit besluit kunnen beantwoorden.

De Nationale Raad zal erop toezien dat de plichtenleer in de organisatie van deze secretariaten geëerbiedigd wordt.

Voor zover de door u gestelde technische vragen de plichtenleer niet aanbelangen vallen ze niet onder de bevoegdheid van de Orde van geneesheren.

U kunt op nuttige wijze de site van het Riziv raadplegen die de praktische modaliteiten voor IMPULSEO III de-tailleert; u vindt er ook de hulpstructuren die hierop betrekking hebben.

SAMENSTELLING VAN DE NATIONALE RAAD

de Jamblinne de Meuxplein 34-35, 1030 Brussel,
Tel. 02/743.04.00—Fax: 02/735.35.63

E-mail: info@ordomedic.be—Internetsite: <http://www.ordomedic.be>

BUREAU

Voorzitter : Mr . D. HOLSTERS, voorzitter em. van het Hof van Cassatie

Plaatsvervangend voorzitter : Mr . B. DEJEMEPPE, raadsheer in het Hof van Cassatie

Ondervoorzitters :

Prof. dr. J.-J. ROMBOUTS

Prof. dr. W. MICHELSEN

Griffier N.

Griffier Plaatsvervangend : Mw. S. DE MAESSCHALCK

NEDERLANDSTALIGE AFDELING

Benoemde leden op voordracht van de universiteiten (B.S. 17.04.2008) :

Prof. B. SPITZ (K.U.Leuven)

Plaatsvervanger : Prof. A. SCHUERMANS

Prof. W. MICHELSEN (UGent)

Plaatsvervanger : Prof. R. RUBENS

Prof. M. DENEYER (V.U.B.)

Plaatsvervanger : Prof. G. EBINGER

Leden verkozen door de provinciale raden :

Dr. J.-L. DESBUQUOIT (PR Antwerpen)

Plaatsvervanger : Dr. I. LEUNCKENS

Dr. S. DECRETON (PR Brabant/N)

Plaatsvervanger : Dr. W. VAN ROOST

Dr. P. VAN MULDER (PR Oost-Vlaanderen)

Plaatsvervanger : Dr. F. DOUCHY

Dr. P. ROELANDT (PR West -Vlaanderen)

Plaatsvervanger : Dr. C. CLEPKENS

Dr. J. VANDEKERKHOF (PR Limburg)

Plaatsvervanger : Dr. J. WECKX

FRANSTALIGE AFDELING

Benoemde leden op voordracht van de universiteiten (B.S. 17.04.2008) :

Prof. J.-J. ROMBOUTS (U.C.L.)

Plaatsvervanger : Prof. L. MICHEL

Prof. A. HERCHUELZ (U.L.B.)

Plaatsvervanger : Prof. M. REMMELINK

Prof. G. RORIVE (U.Lg)

Plaatsvervanger : Prof. P. BOXHO

Leden verkozen door de provinciale raden :

Dr. J. NOTERMAN (PR Brabant/F)

Plaatsvervanger : Dr. J. LONGUEVILLE

Prof. dr. R. KRAMP (PR Henegouwen)

Plaatsvervanger : Dr. R. FRANCOIS

Dr. R. KERZMANN (PR Luik)

Plaatsvervanger : Dr. M. EISENHUTH

Dr. J.-P. DARDENNE (PR Luxemburg)

Plaatsvervanger : Dr. F. VAN DER MEERSCH

Dr Ph. DAMOISEAUX (PR Namur)

Plaatsvervanger : Dr B. GUBIN

SAMENSTELLING VAN DE PROVINCIALE RADEN

PROVINCIALE RADEN MET HET NEDERLANDS ALS VOERTAAL

Antwerpen

Van Eycklei 37 bus 2—2018 Antwerpen

Tel: 03/230.54.29

Fax: 03/230.28.01

Voorzitter : dr. G. Albertyn

Ondervoorzitter : dr. J. Colin

Secretaris : dr. J. Luytens

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer N. Biesmans, Voorzitter emeritus in de rechtbank van eerste aanleg te Turnhout

Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : de heer P. Peeters, Ondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg te Turnhout

Leden : drs. J. Bockaert, P. Cosyns, H. Cottenie, P. Cras, K. Geens, J. Gielen, M. Nijssens, P. Peeters, A. Rabau, R. Trau, I. Wittevronghel

Plaatsvervangende leden : drs. C. Boeren, M. Daems, C. De Pooter, J. Iarchy, L. Jonckheer, I. Leunckens, G. Peeters, W. Schrooyen, L. Travers

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : Dr. J.-L. Desbuquoit

Plaatsvervanger : dr. I. Leunckens

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : dr. F. Mertens

Plaatsvervanger : dr. J.-P. Tricot

Brabant

Maria-Louizasquare 32—1000 Brussel

Tel: 02/230.22.54

Fax: 02/230.96.78

Voorzitter : dr. P. Verheijen

Ondervoorzitter : prof. dr. P. Broos

Secretaris : dr. L. Kayaert

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer G. Vanderkelen, rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Brussel

Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : de heer R. Decoux, emeritus onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Leuven

Leden : drs. S. Decreton, J. Dille, M. Hiele, M. Huybrechts, J. Marchand, F. Peeters, M. Van Pelt, A. Van Steen, S. Yoshimi

Plaatsvervangende leden : drs. E. De Graef, P. Henderickx, F. Hujjoel, M. Huylebroeck, W. Van Roost, F. Wolfs

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : dr. S. Decreton

Plaatsvervanger : dr. W. Van Roost

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : dr. Y. Coenen

Plaatsvervanger : dr. H. Willems

Limburg

Residentie Park Villers
Villerspark 3/2—3500 Hasselt
Tel: 011/22.84.80
Fax: 011/24.33.24

Voorzitter : dr. J. Vandekerckhof
Ondervoorzitter : dr. E. Van Den Bossche
Secretaris : dr. J. Mertens

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer L. Crijns, Ondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : de heer L. Cox, Rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt

Leden : drs. K. Cochet, M. Kalaai, R. Nailis, R. Vanaken, J. Van Canneyt, C. Van Kerrebroeck, F. Verhaeghe, C. Vrijssen, J Weckx
Plaatsvervangende leden : drs. C. De Smedt, A. Farine, D. Jamaer, F. Jans, H. Lambrechts, P Martens, D. Slaets, P. Van Rossum, K. Vastmans

Afgevaardigden Nationale Raad
Gewoon : dr. J. Vandekerckhof
Plaatsvervanger : dr. J. Weckx

Afgevaardigden Raad van Beroep
Gewoon : dr. P. Beke
Plaatsvervanger : dr. R. Rega

14

Oost-Vlaanderen

K. Leopold II-laan 26 E—9000 Gent
Tel: 09/220.47.50
Fax: 09/222.25.76

Voorzitter : dr. M. Bafort
Ondervoorzitter : dr. E. Lagasse
Secretaris : dr. E. Bracke

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer P. Marcoen, rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : mevrouw A. Vermeir, rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Gent

Leden : drs. V. Baert, M. Cosyns, prof. dr. L. de Thibault de Boesinghe, F. Douchy, H. Hoet, E. Pieters, S. Ryckaert, L. Thienpont, D. Van Nimmen, W. Van Renterghem, T. Vermeulen
Plaatsvervangende leden : drs. P. Cassiman, J. Coessens, A. De Moor, P. Desmet, W. Lornoy, prof. dr. R. Rubens, J. Van Elsen, E. Van Holsbeek, P. Van Mulders, E. Van Renterghem

Afgevaardigden Nationale Raad
Gewoon : dr. P. Van Mulders
Plaatsvervanger : dr. F. Douchy

Afgevaardigden Raad van Beroep
Gewoon : dr. R. Haché
Plaatsvervanger : dr. E. De Bleeker

West-Vlaanderen

Leopold II-laan 33 bus 00.01—8000 Brugge 8
Tel: 050/33.96.66
Fax: 050/34.35.68

Voorzitter : dr. L. Wostyn
Ondervoorzitter : dr. F. Schockaert
Secretaris : dr. K. Boucquey

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer E. Allossery, jeugdrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Brugge
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : mevrouw K. Missiaen, rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Veurne

Leden : drs. G. Bru, F. Baccarne, C. Clepkens, W. Debrabandere, P. Depuydt, H. Feys, R. Langenaekens, M. Maryssael, G. Meeus, L. Vanvooren, C. Verhoyen, H. Vollen, D. Vuylsteke

Plaatsvervangende leden : drs. E. Bollen, H. Ceuppens, R. Dierickx, B. De Gryse, P. Kindts, M. Goetinck, B. Maeyaert, P. Roelandt, G. Stellamans, R.-M. Vergote

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : dr. P. Roelandt
Plaatsvervanger : dr. C. Clepkens

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : dr. M. Toye
Plaatsvervanger : dr. N. Verleyen

15

PROVINCIALE RADEN MET HET FRANS ALS VOERTAAL

Brabant

Avenue de Tervueren, 417—1150 Bruxelles
Tel.: 02/771.24.74
Fax: 02/772.40.61

Voorzitter : Dr J. Machiels
Ondervoorzitter : Dr M. Dooms
Secretaris : Dr A. Passelecq

Gewoon magistraat-bijzitter : De heer G. Stevens, toegevoegd rechter voor het rechtsgebied van het Hof van beroep te Brussel
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : Mevrouw A. Vanlerberghe, ererechter in de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel

Leden district Brussel : drs. J.-P. Barroy, Y. de Meeus d'Argenteuil, A. Kanfaoui, D. Latinne, J. Noterman, M. Peeters, D. Piquard, M. Reynaert, J. Rubay, C. Vanhaelen

Leden district Nijvel : drs. P. Hoffreumon, A. Kivits, Th. Pirotte

Plaatsvervangende leden district Brussel : drs. S. Baeyens, M. Bossens, B. De Donder, J. De Koster, R. Fastrez, M. Gelin, J.-C. Laduron, J. Longueville, V. Ryckmans, B. Segers, M. Vermeylen

Plaatsvervangende leden district Nijvel : drs. V. Col, P. Mardulyn, A. Monoyer

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : Dr J. Noterman
Plaatsvervangend : Dr J. Longueville

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : Dr M. Stroobant
Plaatsvervangend : Dr P. Vrins

Henegouwen

Résidence "Les Archers"
rue des Archers 6b—7000 Mons
Tel: 065/34.75.78 - 31.12.70 - 33.53.92
Fax: 065/33.58.72

Voorzitter : dr. J.-M. Bourgeois
Ondervoorzitter : dr. R. Kramp
Secretaris : dr. G. Van Cang

Gewoon magistraat-bijzitter : De heer M. Hecq, Ondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg te Doornik
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : Mevrouw D. Devos, Rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Bergen

Leden : drs. A. De Matteis, J.-P. Fontaine, B. Hecq, J. Hertsens, S. Jarjoura, C. Ledoux, D. Lejeune, A. Pierre, C. Roelandts, B. Van Drooghenbroeck, C. Vermeersch

Plaatsvervangende leden : drs. Ph. Bonnet, J. Bruart, V. Carton, H. Coppez, Y. Doffiny, Ch. Dutron, J.-P. Gerardy, P. Gourdin, J.-P. Hostelard, P. Joue, G. Jouret, G. Vekemans

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : prof. dr. R. Kramp
Plaatsvervangend : dr. R. François

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : dr. X. Marre
Plaatsvervangend : dr. J.-L. Gallez

16

Luik

Rue Forgeur 6 bte 11—4000 Liège
Tel: 04/223.44.36
Fax: 04/222.39.11

Voorzitter : dr. Ph. Boxho
Ondervoorzitter : dr. A. Berger
Secretaris : dr. M. Eisenhuth

Gewoon magistraat-bijzitter : de heer R. Fontaine, Ereondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg te Luik
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : mevrouw I. Decocq, Rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Luik

Leden : drs. P. Bernard, J. Bosly, E. Brakier, C. de Nijs, C. Jacquemain, A. Kerzmann, M. Letiexhe, J. Lhermitte, X. Lhoest, E. Passelecq, P. Rihon, B. Skrzypek, P. Thirion, A. Verbeke, C. Wagner

Plaatsvervangende leden : drs. V. Bex, J.-P. Bous, D. Dombret, R. Leonard, H. Maquoi, L. Mottard, E. Nols, G. Odekerken, C. Olivier, Y. Pastoret, Ph. Renard, P. Westenbohm

Afgevaardigden Nationale Raad

Gewoon : dr. R. Kerzmann
Plaatsvervangend : dr. M. Eisenhuth

Afgevaardigden Raad van Beroep

Gewoon : dr. D. Leclercq
Plaatsvervangend : dr. L. Natowitz

Luxemburg

Avenue J.-B. Nothomb 8—6700 Arlon
Tel: 063/23.56.26
Fax: 063/23.56.26

Voorzitter : dr. J. Coppine
Ondervoorzitter : dr. M.-L. Herman
Secretaris : dr. P. Gobert

Gewoon magistraat-bijzitter : De heer J. Michaëlis, Erevoorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : De heer L. Poncelet, Rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen

Leden : drs. J. Buchet, N. Charlier, A.-M. Claude, J. Dechenne, D. Lecomte, A. Ledrut, C. Pire, M. Robertz, M. Tourbach
Plaatsvervangende leden : drs. M.-N. Bodart, C. Delwaide, V. Ers, G. Guiot, G. Heintz, M. Heyde, J.-M. Legnière, J.-M. Lemaire, C. Sépulchre, J. Servais, F. Vandenput

Afgevaardigden Nationale Raad
Gewoon : dr. J.-P. Dardenne
Plaatsvervangend : F. Van der Meersch

Afgevaardigden Raad van Beroep
Gewoon : dr. A. Tuczynski
Plaatsvervangend : dr. M. Stainier

17

Namen

"Résidence Clarté"
Rempart de la Vierge 3 bte 4—5000 Namur
Tel: 081/22.34.19
Fax: 081/23.03.35

Voorzitter : dr. E. Baijot
Ondervoorzitter : dr. B. Woitrin
Secretaris : dr. D. Hubert

Gewoon magistraat-bijzitter : mevrouw M.-C. Matagne, Ondervoorzitter in de rechtbank van eerste aanleg te Namen
Plaatsvervangend magistraat-bijzitter : mevrouw C. Julien, Beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Dinant

Leden : drs. F. Berger, L. de Cannière, L. Depierreux, L.-Ph. Docquier, B. Gillet, Ph. Jongen, P. Leclercq, Y. Mouton, D. Simon
Plaatsvervangende leden : drs. E. Adant, Ph. Damoiseaux, J.-P. Devries, Ph. Eloy, J. Gabriel, R. Gerard, D. Henrion, J.-P. Joris, E. Schroder

Afgevaardigden Nationale Raad
Gewoon : dr. Ph. Damoiseaux
Plaatsvervangend : dr. B. Gubin

Afgevaardigden Raad van Beroep
Gewoon : dr. Ph. Goffin
Plaatsvervangend : dr. J.-P. Salembier

SAMENSTELLING VAN DE RADEN VAN BEROEP

de Jamblinne de Meuxplein 35
1030 BRUSSEL
Tél.: 02/743.04.11
Fax: 02/735.35.63

Raad van beroep met het Nederlands als voertaal

GEWONE LEDEN

MAGISTRATEN

Voorzitter : de heer L. JANSSENS, emeritus eerste voorzitter bij het Hof van Beroep te Antwerpen
de heer L. GALLET, emeritus kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Gent
de heer J. VANHOUCHE, emeritus kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Antwerpen
de heer J. VAN DER EECKEN, kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel
de heer L. VAN LEUVEN, ere-kamervoorzitter van het Hof van Beroep te Antwerpen

GENEESHEREN

dr. P. BEKE
dr. Y. COENE
dr. R. HACHE
dr. F. MERTENS
dr. M. TOYE

Afgevaardigde van de Nationale Raad : prof. dr. G. EBINGER / prof. dr. R. RUBENS

Griffier : de heer J. DE VIS

Plaatsvervangend griffier : mevr. V. DE VIS

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

MAGISTRATEN

de heer F. TIMMERMANS, raadsheer bij het Hof van Beroep te Antwerpen
de heer M. VERCRUYSSSE, kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Gent
de heer L. THABERT, raadsheer bij het Hof van Beroep te Gent
de heer C. VERMYLEN, kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel
de heer A. BOYEN, raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel

GENEESHEREN

dr. E. DE BLEEKER
dr. R. REGA
dr. V. TRICOT
dr. N. VERLEYEN
dr. H. WILLEMS

Raad van beroep met het Frans als voertaal

GEWONE LEDEN

MAGISTRATEN

Voorzitter : de heer L. DRION, erekamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Luik
de heer M. HEILIER, emeritus kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel
de heer M. LIGOT, kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Luik
de heer J. -P. AGNEESSENS, erekamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Bergen
de heer J. NYS, erekamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel

GENEESHEREN

dr. Ph. GOFFIN
dr. D. LECLERCQ
dr. X. MARRE
dr. M. STROOBANT
dr. A. TUCZYNSKI

Afgevaardigde van de Nationale Raad : Prof. L. MICHEL

Griffier : de heer Y. DE RUYVER

Plaatsvervangend griffier : mevr. B. HEYMANS

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

MAGISTRATEN

de heer J. GODEFROID, erekamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Luik
mevr. M. LEVECQUE, raadsheer in het Hof van Beroep te Bergen
de heer O. MICHIELS, raadsheer bij het Hof van beroep te Luik
de heer P. DE DOBBELEER, raadsheer in het Hof van beroep te Brussel
de heer J.-F. JONCKHEERE, kamervoorzitter in het Hof van beroep te Bergen

GENEESHEREN

dr. J.-L. GALLEZ
dr. L. NATOWITZ
dr. J.-P. SALEMBIER
dr. M. STAINIER
dr. P. VRINS



COLOFON

ORDE VAN GENEESHEREN

Nationale Raad,
de Jamblinne de Meuxplein 34-35, 1030 Brussel,
Tel. 02/743.04.00—Fax: 02/735.35.63
E-mail: info@ordomedic.be—Internetsite: <http://www.ordomedic.be>

HOOFDREDACTEURS

Prof. dr. M. Deneyer, Prof. dr. R. Kramp

VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS

Prof. dr. W. Michielsens, Dr. J. Noterman,
de Jamblinne de Meuxplein 34-35, 1030 Brussel,

Voor ondertekende artikels is de auteur verantwoordelijk.